

عنوان مقاله:

آنالیز ماهواره ای وضعیت آب های زیرزمینی در ایران

محل انتشار:

ماهنامه پایا شهر، دوره 5، شماره 52 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 57

نویسندگان:

محمدعلی کیانی - ۱- دانشجوی دکتری تخصصی جغرافیای سیاسی و ژئوپلیتیک، دانشگاه تهران

محمد اسدیان - ۲- کارشناس مطالعات زیربنایی مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی

سجاد زیباساز - ۳- کارشناسی ارشد جغرافیای سیاسی، دانشگاه تهران

خلاصه مقاله:

آمارهای برنامه عمران سازمان ملل متحد نشان می دهد که تا سال ۲۰۵۰ میلادی نزدیک به ۵۵ درصد نیازهای آبی بشر از منابع آب های زیرسطحی و زیرزمینی استحصال می شود و اگر به همین صورت ادامه یابد، ۷۰ درصد کشورهای جهان به نوعی با تنش آبی روبرو می شوند. کشور ما نیز از ۱۳۰ میلیارد متر مکعب منابع آب زیرزمینی برخوردار بوده اما در ۲۰ سال گذشته منابع آب تجدیدشونده به ۱۱۰ میلیارد مترمکعب و در ۶ سال گذشته به کمتر از ۱۰۰ میلیارد متر مکعب کاهش یافته است. از این رو ضرورت دارد حکمرانی سرزمینی مطلوب در منابع طبیعی به طور عام و مقوله حیاتی آب به طور خاص صورت پذیرد. پژوهش حاضر از نوع مطالعات کمی، با رویکرد کاربردی، با استفاده از داده های مرکز JPL و با هدف تبیین وضعیت ذخایر راهبردی آب های زیرزمینی در مقیاس ملی نگاشته شده است. آنالیز داده های ماهواره ای در یک بازه زمانی ۱۰ ساله برای تمام استان های کشور صورت پذیرفته است. همچنین محاسبات این پژوهش با داده های لابراتوار پیشرفته جت ناسا کالیبره شده است. در این پژوهش ۶۲ شکل محاسباتی شامل: (۱) تراز ماهیانه آب های زیرزمینی هر استان و (۲) مقایسه تراز آب های زیرزمینی همان استان ترسیم شده و نتیجتاً رتبه بندی استان های ۳۱ گانه کشور از منظر وضعیت تراز آب های زیرزمینی و درصد کاهش آنها مشخص گردیده است. یافته های پژوهش حاکی از آن است که استان های بوشهر، تهران و اصفهان از مرز بحران عبور نموده و در وضعیت بی بازگشت قرار گرفته اند. به عبارت دیگر، سرعت تغییرات و استحصال آب های زیرزمینی در این سه استان، بیش از سایر مناطق کشور بوده است. درصد کاهش آب های زیرزمینی سه استان مذکور به ترتیب: ۱۰۸۱۱۵٪، ۵۳۹۵۵٪، ۲۴۰۴۶٪ می باشد. همچنین نتایج محاسبات پژوهش در دوره ۱۰ ساله (۲۰۰۵-۲۰۱۵) حاکی از آن است که متوسط ذخایر راهبردی آبخوان های کشور و به تبع، سطح سفره های آب زیرزمینی در ۱۰۰ درصد استان-های کشور، با کاهش چشمگیر روبه رو بوده است.

کلمات کلیدی:

آنالیز کمی آب های زیرزمینی، آب آبی، محصول ماهواره ای، هیدروپلیتیک منفی، آزمایشگاه پیشرفته ناسا، حکمرانی آب.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1761711>

